

УДК: 314.743

DOI: 10.26697/ijes.2019.2.14

Тенденції та мотиви освітньої міграції з України до країн Європейського Союзу

Машіко К. С.¹

¹ *Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України, Україна*

Резюме

Вступ:

Серед немонетарних факторів зростання якості життя слід виділити доступ до якісних та прийнятних за ціною освітніх послуг. Упродовж останніх років в Україні активно розвиваються процеси освітньої міграції для навчання за кордоном, в першу чергу, в країни-географічні сусіди – Польщу, Словаччину, Угорщину, Румунію, а також у Чехію. Відтак дослідження процесів виїзду молоді за кордон є актуальним завданням.

Мета доповіді полягає у розкритті основних мотивів та тенденцій освітньої міграції з України до європейських університетів.

Результати:

Протягом 2009–2016 років кількість українців, які виїхали здобувати вищу освіту за кордон, зросла майже у три рази – до близько 70 тисяч осіб.

Найбільше освітніх мігрантів з України зафіксовано у Польщі (близько 60 тисяч осіб), причому частка українців серед іноземних студентів у цій країні є доволі відчутною – у 2014/2015 році вона складала 53%. Значна кількість української молоді навчається у Німеччині, Чехії, Італії, Іспанії, Австрії, Великобританії, Словаччині.

Основні спеціальності, які обирають українські студенти у європейських університетах, пов'язані з економікою та суспільними науками.

В умовах “міграції на захід” для європейських університетів українська молодь є надзвичайно привабливим споживачем послуг. Відтак вони активно працюють над залученням до навчання у своїх навчальних закладах вихідців з інших країн.

Серед методів, що застосовуються:

- стипендії на навчання для студентів із можливістю безкоштовного проживання у гуртожитку;
- профорієнтаційна робота в українських школах;
- пропозиції українським викладачам щодо працевлаштування за умови залучення до навчального процесу студентів;
- зниження вартості навчання;
- можливість легально поєднувати роботу (зокрема у Польщі без додаткового дозволу на роботу) та навчання;
- спрощення вимог до абітурієнтів.

Узагальнення головних факторів впливу на прийняття рішення про навчання українських студентів за кордоном виглядає так (у порядку спадання значимості фактору):

- бажання отримати диплом європейського університету для подальшого працевлаштування в країнах ЄС;

- бажання отримати кращі знання для працевлаштування в країнах ЄС;

- незадоволеність умовами життя в Україні;

- отримання нового культурного досвіду;

- кращий стан матеріально-технічного забезпечення в університетах;

- бажання підвищити рівень іноземної мови;

- бажання отримати диплом європейського зразка для працевлаштування в Україні.

Таким чином, саме матеріальні чинники (актуальні для поточного стану, а також для періоду після завершення навчання), в першу чергу, спонукають молодь до освітньої міграції.

Відсутність офіційної статистичної бази даних регіонального рівня не дає можливості виокремити кількісно потоки освітньої міграції з різних областей України, проте експертні оцінки дають підстави до висновків, що випускники шкіл прикордонних регіонів достатньо великою мірою залучені в ці процеси завдяки ряду переваг і факторів як об'єктивно економічного, так і психологічного змісту.

Висновки:

Українська вища освіта не оцінюється як така, що суттєво відстає від європейською.

Основна причина, яка спонукає молодь та їх сім'ї приймати рішення про освітню міграцію, є нижчий, порівняно з країнами ЄС, рівень життя та оплати праці. Відтак, особливо привабливо можливість подальшого працевлаштування у Європі.

Європейські вузи у свою чергу зацікавлені в українській молоді через культурну, релігійну, часто мовну близькість. І відповідно, проводять активну роботу по залученню українців до освітнього процесу, що підтримується фінансово.

Інформація про автора:

Машіко Катерина Сергіївна – кандидат економічних наук, заступник директора з наукової роботи, Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України, Ужгород, Україна.

Наукові інтереси: соціальна економіка, економіка праці, територіальний розвиток;
<https://orcid.org/0000-0002-2918-7230>.

Автор-Кореспондент:

Машіко Катерина Сергіївна

Email Автора-Кореспондента:

ekaterinna333@gmail.com